

ZÁKLADNÍ ŠKOLA OLOMOUC

příspěvková organizace

MOZARTOVA 48, 779 00 OLOMOUC

tel.: 585 427 142, 775 116 442; fax: 585 422 713

e-mail: kundrum@centrum.cz; www.zs-mozartova.cz

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Projekt: ŠKOLA RADOSTI, ŠKOLA KVALITY

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.4.00/21.3688

EU PENÍZE ŠKOLÁM

Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Autor:	Mgr. Petra Doskočilová
Vzdělávací oblast:	Jazyk a jazyková komunikace
Vzdělávací obor:	Český jazyk
Vzdělávací předmět:	Český jazyk
Ročník:	9.
Tematická oblast:	Slovní zásoba
Téma hodiny:	Významové vztahy mezi slovy 2
Označení DUM:	VY_32_INOVACE_03.11.DOS.CJ.9
Vytvořeno:	02. 03. 2013

VÝZNAMOVÉ VZTAHY MEZI SLOVY: SYNONYMA, HOMONYMA, ANTONYMA:

1) *Nahrad' cizí slova vhodnými ČESKÝMI NÁZVY:*

luxovat –	biograf -
rekonstrukce –	racionální -
kreativní –	biografie -
plast –	aparát -
alibi –	neutrální -
reprezentace –	symbol -
stomatolog –	unikátní -
rétorika -	kandidovat –
ilustrace -	justice –
ordinovat -	interview –

2) *Opakem slova SMUTEK je _____*

A pohoda B radost C smích

3) *Opakem slova VZBUDIT SE je _____*

A vstávat B spát C usnout

4) *Nejvýstižnější synonymem ke slovu ODDANÝ je _____*

A poddaný B prodaný C věrný D důvěřivý

5) *V každém řádku vyškrtni slovo, které nepatří do dvojice ANTONYM:*

A nemocný, mocný, bezmocný	B zlý, vlezlý, hodný
C úspěšný, prospěšný, neúspěšný	D svítící, tmavý, světlý
E spící, bdící, ležící	F příjem, výdej, spotřeba
G každý, všichni, žádný	H rub, zad, líc

6. Od stejného základu vytvoř slova s OPAČNÝM VÝZNAMEM.

A vystoupit _____

B přijít _____

C odjet _____

D cenný _____

E nic _____

F kdo _____

7)Pojmenuj přímo VLASTNOSTI z těchto oblastí:

A temperament, nadání _____

B morální vlastnosti _____

C vztah k lidem _____

D vztah k práci _____

8)Která z dvojice má podobný logický vztah jako:

průliv – průplav

A přehrada – potok

C hladina – vlna

B jezero – rybník

D moře – oceán

9)Která z dvojice má podobný logický vztah jako:

mlčící – mluvící

A chodící a běžící

C sedící a pijící

B zpívající a recitující

D stojící a běžící

10)Rozliš slova mnohoznačná (MN) a homonyma (H):

Los – zvíře/výherní poukázka __, **křídlo** – část letadla/postranní část budovy __, **pata** – část nohy/část hory __, **stopky** – jablek/druh hodinek __, **box** – schránka/sport __, **hlava** – část těla/hlava státu __, **pila** – podstatné jméno/sloveso __, **obloha** – nebe/u jídla __, **plášť** – kabát/plášť kola __, **kolo** – jízdní/část jízdního kola __, **travička** – malá tráva/pachatelka užívající jed __.

Řešení:

1.

luxovat –	vysávat	biograf -	kino
rekonstrukce –	přestavba	racionální –	rozumem odůvodněný
kreativní –	tvořivý	biografie -	životopis
plast –	umělá hmota	aparát -	přístroj
alibi –	důkaz nevin	neutrální -	nestranný
reprezentace –	zastupování na veřejnosti	symbol –	znak, značka
stomatolog –	zubař	unikátní -	jedinečný
rétorika -	řečnictví	kandidovat –	ucházet se o funkci
ilustrace –	kresba k textu	justice –	soudnictví
ordinace –	vyšetření a stanovení dalšího postupu léčení	interview –	rozhovor

2. B

3. C

4. C

5.

A nemocný, mocný, bezmocný	B zlý, vlezlý , hodný
C úspěšný, prosperšný , neúspěšný	D svítící , tmavý, světlý
E spící, bdící, ležící	F příjem, výdej, spotřeba
G každý, všichni , žádný	H rub, zad , líc

6.

A nastoupit B odejít C přijet D bezcenný E něco F nikdo

7. (některé výrazy se mohou hodit do více bodů)

A – moudrost, statečnost,...

B – pravdomluvnost, ctnost, spravedlivost, svědomitost, poctivost, ...

C – přátelský, kamarádský, nedůvěřivý, empatický, citlivý, závist, panovačnost, ...

D – líný, pracovitý, svědomitý, trpělivý, vytrvalý...

8. B

9. D

10.

Los – zvíře/výherní poukázka H

křídlo – část letadla/postranní část budovy MN

pata – část nohy/část hory MN

stopky – jablek/druh hodinek H

box – schránka/sport H

hlava – část těla/hlava státu MN

pila- podstatné jméno/sloveso H

obloha – nebe/u jídla MN

plášť - kabát/plášť kola MN

kolo – jízdní/část jízdního kola MN

travička – malá tráva/pachatelka užívající jed H

Seznam použité literatury a pramenů:

KRAUSOVÁ, Z., PAŠKOVÁ, M., VAŇKOVÁ J. Český jazyk 9 učebnice pro základní školy a víceletá gymnázia. Plzeň : Nakladatelství Fraus, 2006. ISBN 80-7238-536-4. s. 14-15.